

Signalen bij ouders van risico's voor kinderen

Vraag aan het Kennisportaal van KeTJA (Kennisswerkplaats Transformatie Jeugd Amsterdam), december 2016.¹

De Vijfhoek (Jeugdbescherming Regio Amsterdam, Veilig Thuis, William Schrikker Groep, Ouder- en Kindteams en Samen DOEN) heeft met de gemeente Amsterdam een korte checklist opgesteld voor professionals die in hun werk met ouders te maken krijgen, maar niet de eerste ondersteuners zijn bij ouderschap. Denk bijvoorbeeld aan huisartsen, politieagenten en medewerkers bij ziekenhuizen (eerste hulp). Op het kaartje staan de belangrijkste factoren bij ouders die kunnen leiden tot veiligheidsrisico's bij kinderen. De checklist is bedoeld om snel te kunnen signaleren en hulp te organiseren waar nodig. Het kaartje is verspreid in de vorm van een z-card met daarop ook wat extra informatie over risico's voor kinderen en doorverwijsmogelijkheden. Het kaartje is een aanvulling op de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

De in het kaartje opgenomen signalen (kenmerken van ouders die kunnen duiden op risico's voor veiligheid of gezonde ontwikkeling van kinderen) betreffen:

- Minderjarigheid van ouders
- Licht verstandelijke beperking van ouders
- Verslaving – alcohol, drugs, gokken
- Verwardheid – door financiële problemen, psychiatrische problemen, agressie, angst
- Huisvestingsproblemen – dakloosheid, thuisloosheid, onveilige woning
- Geschiedenis van huiselijk geweld bij ouder(s)
- Criminaliteit van ouders

Het idee is dat professionals die via hun werk dit soort kenmerken tegenkomen bij burgers, extra alert zijn op gevolgen voor kinderen die bij deze persoon horen door het signaalkaartje.

Vraag aan het Kennisportaal: Zijn de genoemde factoren op het signaalkaartje van de Vijfhoek ook inderdaad de risicofactoren die vanuit de wetenschap als de belangrijkste risicofactoren gezien worden, en kan hier ook een onderbouwing voor gegeven worden?

Vraagsteller: Programmteam Ouder- en kindteams, namens de Vijfhoek

Antwoord: De Universiteit van Amsterdam heeft recentelijk een meta-analyse opgesteld over risicofactoren voor kindermishandeling. Germie van den Berg (Nederlands Jeugdinstuut) en Claudia van der put (Universiteit van Amsterdam) hebben de risicofactoren van het signaalkaartje naast de uitkomsten van de meta-analyse gelegd. Zij kwamen tot de volgende conclusies:

- In grote lijnen geeft de meta-analyse van de UVA naar de risicofactoren bij kindermishandeling een onderbouwing van de factoren op het signaalkaartje;
- Belangrijke factoren die niet genoemd zijn op het kaartje: Stress bij ouders (b.v. als gevolg van financiële problemen of psychiatrische problemen) en ernstige conflicten tussen ouders;
- De factor 'criminaliteit' wordt in de meta-analyse wat anders geformuleerd. De meta-analyse benoemt antisociaal gedrag van ouders als risico (met als toelichting: agressief gedrag, criminaliteit);
- Een factor die in de meta-analyse niet als een zeer hoge risicofactor naar voren komt is: jong ouderschap (een kind krijgen als minderjarige).

¹ Beantwoord door Germie van den Berg (NJI) en Claudia van der Put (UvA) aan de hand van een analyse van de Universiteit van Amsterdam. Redactie voor deze website: Marjolijn Distelbrink en Meintje van Dijk (Verwey-Jonker Instituut).

Het is verder belangrijk dat duidelijk op het kaartje staat dat de genoemde kenmerken niet één-op-één leiden tot problemen bij kinderen. En dat vooral een *opeenstapeling* van risicofactoren een grote kans geeft op veiligheidsrisico's of verwaarlozing, waarbij ook andere risicofactoren van belang kunnen zijn.

Klik [hier](#) voor de hele meta-analyse en [hier](#) voor de Powerpoint over de uitkomsten van de analyse, zoals gepresenteerd op het NEJA-actualiteitencollege van 28 november 2016. Beide documenten zijn ook te downloaden via de NEJA-site: <http://neja.nl/publicaties/rapporten/>

Bij een volgende versie van het kaartje gaat de Vijfhoek kijken hoe bovenstaande reactie verwerkt kan worden.

Contact: Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u contact opnemen met Germie van den Berg (G.Berg@amsterdam.nl) of Claudia van der Put (C.E.vanderPut@uva.nl).